

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Költ Bétsben, Szent György-Havának
(Aprilisnak) 30-dik napján, 1793-dik
Élztendőben.

Béts.

A' múltt Vasárnap (Mártziusnak 28 dik
napján) dél előtt ide érkezett Nádor-Ispány
ő Királyi Hő Hertzegsége. A' mint halljuk,
itt fog egy darab ideig mulatni, 's szemlélője
lészen azon mulatóságoknak, mellyek a' jövő
Május hónapban fognak adani azon alkal-
matossággal, a' midőn Tsászárné ő Felsége
fel fog gyermek-ágyából kelni. — Béts
Városa gazdagon ki lészen világosítva, 's
a' Redut-palotában több rendbéli ingyen
való Bálok fognak tartatni, úgy nem külön-

P p

ben

ben Teátrumi vigszágok is. Ezek egynehány új Komédiákból, Operákból, és Tántzokból (Ballétekből) fognak állani, a' mellyekben nem régen érkezett újj éneklő, és tántzoló Személyek produkállyák magokat. Májusnak közepe tájján fog adattatni *Axur, Ormusi Király* nevü Olasz Opera, némelly változásokkal. Ebben, *Seffi* nevezetü újj Éneklő Leány először fog énekelni. Az Opera' közepén lessz egy nagy Tántz (Ballét), mellyben *Máriátti* új Első-Tántzoló, szépen termelt, és sok kellemetességgel tántzoló ifjú Leány, és *Marsili* új tántzoló Férjfi fogják magokat leg-először a' Publikumnak meg-mutatni. Ezen Ballétben, két más szépségek is tetszenek-fel, úgymint *Arcela*, és *Pittó* harmadik tántzoló Leányok. Egynehány nap múlva ez után, egy más, *Il tempio d'amore* (A' szeretet' temploma) nevü új Ballét fog adattatni, mellyben ama' híres első tántzoló Férjfi *Vigano*, 's ennek Felesége, kit első Pantomimistának tartanak Európában, jelennek-meg. Ezen két nevezetes Személyek nem maradnak itt, hanem *Pétersburgba* utaznak.

M a g y a r O r s z á g.

Szathmár-Németiből, April. 6-dikán.

„Egy szömörü, de nem ritka Ujságot kéntelenítették közleni a' *M. Hírmondóval*. Ugyan is keserves jaj szóval fejezék-bé nállunk a' Húsvét-hetét némelly szerentsétlen Emberek, kiket Szombaton reggel, 7 és 8 óra közt úgy el-borított a' tűz, hogy fél óra alatt 11 házak levenek lángok' prédájává. A' volt a' nagy szerentse (ámbar mentsen-
meg

még az Isten, az ilyen nagy szerentsére való szükségtől), hogy a' tűz, éppen a' Város' végén, egy árkon túl kezdődött, és a' szél, a' melly felettébb nagy volt, a' mező, nem pedig a' Város felé fújt; különben, a' mint el-kezdte volt a' tűz, és mivel sem vas horgok, sem bőr vedrek, sem útszákra álló szekereken való kádak, sem vízi puszkák, egy szóval, semmi tüzhöz való készületek nem voltak: bizonyosan egész Királyi Városunk, főképpen a' merre a' szél vitte a' tüzet, el-pusztult volna. — A' tűz' eredetéről, különbözőkülönbféleképpen beszéllenek. Ki pipát, ki gyújtogatót emleget. Némelyek azt mondják, hogy a' szén-égetés által okoztatott volna: mivel csak ugyan 'Tzigán' házánál kezdődött. “

Szathmár-Németiből, April. 11-dikén.

„Félő, hogy mi is *Debretzen* Városának tavalyi sorsára ne jussunk. — Tegnap, dellyesti 12 óra tájban rettenetes nagy tűz támadta itten újjolag; és mivel a' kegyetlen szelek szüntelen fújtak: csak hamar hat házak, istállók, 's színek, láng által egészen földig semmivé tétettek. — Már most még nagyobb hire van a' gyújtogatónak. “

A' Szepességéről, April. 10-dikén.

„Bóldogúltt *Fels. II. József* halálától fogva, mind csak az eiöbbeni állapotjában volt az *Iglói* belső 's külső Tanács; hanem ezen hónapnak elein restaurálá (újjítá-meg) azt a' 13 Városok' AdminisztrátoráM. *Okolitsáni* Ur. — *Lengyel Ország*nak mostani körülményállásait, sajnosan érezi ez a' Réfz: mert bezzeg nem hordják most úgy a' *Lengyelek*

a' magyar borokat, mint hordták a' régi idöben."

Horvát Ország' Izóleinek, a' *Szisztóvi* békeség-kötés izeröut lejendö el-intezésére, Aprilis' végén Izándékoztak táborba szállani Kommisszáriusaink *Izuchichnál*; minthogy előbb el nem érkezhetett *Eszékröl* az általamokra rendeltetett *Jellachich*' Kegementjebéli Batalion. A' Török Kommisszárius egy Levelet botsátott Kommisszáriusainkhoz Apr. közepe táján, mellyben panaszkodik, hogy éjtzakának idején reá mentek hét gonofz bunyikok a' Izállására; hanem még is szerentsére meg-hallották emberei a' zajt, 's el-verték a' zshiványokat; eggyen ejtettek is hét sebet. Mas nap özve hivatott a' Török Kommisszárius minden Agákat, 's megparantsolta nékiek, hogy a' gonofztévöket ki-tapogassák; egyfersmind szemekbe mondotta, hogy ö nagyobb bátorságban volna mai nállunk, mint a' magái között.

Hadi Környülállások.

A' Frantzia Nemzethez intézett azon Irását *Dümüriének*, mellyet meg-ditsért *Hg Koburg*, a' Frantziákhoz útasított első közönséges Jelentésében, nem közölhattük most, mivel igen hosszú; hanem közöllyük azt, mellyet akkor tett-fel a' Frantzia Nemzethez, midön már oda hagyta Frantzia Országot:

„Minekölötte az első Proklamátziómat (Hírdetvényemet) ki-adtam volna: igyekeztem ki-tanúlni az egész Sereg' értelmét. Így láttam, hogy ennek minden Olztállai rzik azokat a' izerentsétlenségeket, mely-
lye-

lyeket okozott a' mi Hazáknak, a' Nemz. Gyűlés' nevében el - követett zabolátlan hatalmaskodás: mindnyájan meg - esmérték voltaképpen, hogy mi nem élhetünk Törvények nélkül; mindnyájan láttattak abban meg - egyezni, hogy a' Konstitúciónak helyre állítása fogná minékünk vissza szerezni a' rendet és békességet, mellyek nélkül nem állhatunk - fel.

Fel nem tehettem tehát, hogy legkisebb habozás is férhessen egy olly nyomas, és a' mint látszott, közönséges értelemhez. Ki hinné, hogy Generálisok azok, kiket arra vitt a' nagyra - béjjazásnak, avagy a' fédelgésnek lelke, hogy fordítást tegyenek a' Seregnek maga' meghatározásán. *Dampierre, Stoenhoff, la Morliere, Rosiere, Chancel, Ferrand* önzve - esküdtek a' magok Hazájok ellen, a' jó ügy ellen, önnön fegyverviselő társaik ellen, és én ellenem, a' ki előtt annyit bizonyoztak, hogy ők is úgy értenek, mint mi. Nem hányom szemeikre háládatlanságokat; tulajdon sziveiknek belső rejtekében fognak ők meg valaha büntetést érezni; egy se bészüli ő közölök azokat a' gonosztévőket, a' kiket most szolgálnak. Igazságot fognak ő nékiek szolgáltatni a' magok vak dühösségekben a' Jakobinusok; áldozatjaikká lesznek ők annak, hogy olly alávalóságra vetemedtek, mert sokan közölök abból a' Felekezettől valók, a' melly üldözöbe vétetett; és az Anarchisták (fötelen fők) ő benne fogják majdan okait keresni, 's találni azon szerentsétlenségeknek, mellyek, lehetetlen, hogy ne kövessék azokat

a'

a' bolond, és vérengző plánumokat, mely-lyeket a' Pártosok' vétkes Serege fog elle-nekbe tenni az öfve-állott Hatalmasságok' reguláris intézeteiknek.

Egy szempillantásban meg-változtatta a' dolgok' folyamatját azon el-pártolás, mellyet ezen Arulók eszközöltek. Öfve-gyűlvén a' Nemzeti Gyűlés' Köminiffzáriusi, magokhoz méltó eszközöket vettek-elő, hogy a' Sereget el-tsábithassák, és meg-fojthassák az általok úgy nevezett öfve-esküvést, mellyet mi úgy nézünk, mint szükséges jó tselekedetet, mivel nista rajta kívül más mód, Frantzia Országának meg-szabadítására; fel-vették eszközül holmi alatsen, és gonosz lelkü Embereknek fegy-vereiket. Ezen hónapnak (Aprilisnek) 3-dikán hat elztelenül buzgólkodó Volontérok jöttek *S. Amandba*, hogy kerefztül szúrdaly-lyanak engemet. Meg-mentettem őket a' Katonák' dühösségtől, és a' négy Komisz-száriusok után küldöttem, hadd nevellyékök is a' Kezések' számát. Három Volontér Nemzeti Batalionok el-hagyták össze-vissza a' Tábort, 's *Valenciennesbe* szándékoztak. Én, a' *S. Amand*, és *Conde* között való úton találkoztam velek, fél mérttföldnyire *Condé*-től. Én, őrző Sereg nélkül, úgy útaztam, mint Atya a' maga Fiai között (mert ez az édes nevezet az, mellyet adott énnékem az egész Sereg); leg-felieybb 15-en, vagy 17-en vóltak velem, 15 háta; az említett Batalio-nok anayira vetemedtek, hogy tüzet adtak reám, 's agyon is löttek egynehány szemé-lyeket és lovakat mellőlem.

El.

El-vágták előllem az útat, mellyen a' táborba akartam vissza-venni magamat, 's hogy életben maradhassak, kéntelenítetttem a' velem volt Tiszteknek egy részével hajóra ülni, 's által-szállani a' *Skáldis*-vizén, és az első Ts. Kir. Vigyázat' óltalmába folyamodni. Mivel nekünk nem volt tzelünk, ki-költözni Hazánkból; 's azonban értettük, hogy a' Sereg nagyon bosszankodott a' gyilkos Batalionokra, 's különös hajlandóságát tette nyilvánvalóvá a' békességnek és rendnek vissza-állítása eránt; virradtakor vissza mentünk a' táborba; de a' mi principumainkhoz való ragaszkodás eránt meg-újított vallástételek között, néminémű lassú és kedvetlen mormogást vettünk észre, mellyből azt hoztuk-ki, hogy nagy habozás érkezett a' Sereg' értelméhez. Meg-szóllítottam minden Korpust, és hasonlóképpen felelt nekem mindegyik, mint az előbbeni napokon; de minekutánna meg-tettük a' vizgálást, 's a' *S. Amandi* fő Kvártélyba akartunk menni: értésünkre esett, hogy a' Pattantyúsok *Valenciennesbe* akarják vinni a' nagy sántzbéli ágyúkat, és hogy az azokat tsá-bító pártosok el akarnának minket fogatni, hogy *Valenciennesbe* vigyenek, 's fel-áldozván ott bennünket Tyrannusaink' bosszú-állásának, érdemet szerezzenek magoknak. Nem volt tehát egyebet mit tennünk, hanem a' Tsászári Sereghez vonni magunkat, melylyet úgy tartunk már, mint Frigyesünket, minekutánna ennek tiszteletre méltó Generálissa olly nemes, és egyenes szivre mutató Irást tett közönségessé. (Ezt közlöttük a' múltt

múltt postán.) Feles számú lovasok kaptsolták hozzánk magokat; ugyan ezt tselekedte a' gyalogságnak is némelly része; és sok más Korpusok is fognak egyesülni a' magok fegyverviselő Társaikkal, nehelyest bémenéndenek a' Frantzia Földre a' Tsáfs. Seregek; nem úgy, mint Frantzia Ország' tsonkítói, és mintha ennek törvényeket akarnának szabni: hanem mint nemes szivű Frigyesek, kik segíteni kívánnak bennünket a' Konstituzciónak helyre-állításában, melly vetket egyedül gátot, a' Frantzia Ország' védelmét eranyzó vétkeknek, és nyomorúságoknak.

Tudom én, mitsoda lélek vezérli az Armádiát, és főképpen a' reguláris Sereget; tiszta az ő principiumainak kútfeje. Ki lehet ugyan verni ötlet egy szempillantásig az eszéből; de mivel az a' győzhetetlen bátorság, mellyet ebben a' hadban mutatott, szükségesképpen együtt jár azon kívánságával, hogy törvényei legyenek; ezeket pedig nem találhatja ő fel egyébütt, hanem a' Konstituzióban, melly le fogja routani a' *jötelen Főknek* utálatos tyrannuságokat: ez okon, szégyenleni fogja ő, hogy tsak egy szempillantásig is reá bagyta magát vetetni, hogy egyesítse a' maga zászlóit, a' vétkes zabolatlanság' zászlóival; azon lessz, hogy vissza-nyerhesse betsületét a' Világ előtt; együvé áll azon derék Vitézekkel, kik nem egyébért vonták-ei magokat én utánam egy kevéssé; hanem hogy legkésőbben szóllván is, két napok alatt újra vissza-térjenek Hazájokba, 's véget vessenek
azon

azon alatonító rendeletlenségeknek, mely-
lyek bánattal 's rettegéssel borítják-el egész
Frantzia Orizágot.

Esküszöm én, az én Pajtásaimnak ne-
vekben, hogy mi le nem tesszük addig ke-
zünkből a' fegyvert, míg igyekezetünket
végre nem hajjuk; hogy a' mi egész szán-
dékunk, a' Konstitúciónak, 's Konstitúció-
nális Királyságnak vissza-állításában hatá-
rozódik; hogy semmi bosszuállásnak kíván-
sága, avagy nagyra héjjazás bennünket nem
izgat; hogy semmi külső Hatalmasság a' mi
értelemünkön nem uralkodik; hogy mindenütt,
valahol meg-szünik a' rendeletlenség, a' mi
fegyvereink, 's az egyesült Hatalmasságok'
fegyvereik előtt: barátjaikat, 's rokonaikat
találják-fel mi bennünk a' lakosok; hogy
mindenütt, a' hol ellent-állást tapasztalunk,
külön választjuk a' vétkeket, 's kímélleni
fogjuk a' tsendes Lakosokat, kik a' Párisi
Jakobinusok' gonosz-lelkűségének, 's a'
hadból származó szörnyű nyomorúságoknak
áldozattyai; hogy mi tellyességgel nem
félünk *Mardnak*, 's a' Jakobinusoknak öld-
eszközektől; hogy mi el-pusztítjuk ezeknek
fabrikáját, valamint azon utálatos irásokét
is, mellyek eszközül szolgálnak a' Frantzia
Nemzet' nemes karakterének (természeti
tulajdonságának) rontására. Meg-újítom
végre, fegyverviselő Társaimnak nevekben,
azt az esküvést, melly szerezént szabadságban
akarunk élni és halni."

Dumúrié, April. 20-dikán dél tájban
érkezett *Frankfurtba*, 's mindjárt a' Kom-
mendánsához, azután pedig az öregebbik
Pol-

Polgármesterhez *Ohlenschlager* Úrhoz vitette magát, a' kinél ebédelt is, feles számú fő Személyek' társaságában. Ebéd után, egymást érték nálla a' látogató Urak, és Affzonságok. Kisded vékony természetnek, idejére nézve mintegy 58, 59 elztendősnek, tüzes tekintetűnek, fontos, és igen eleven beszédűnek, maga' vizelésére, 's alkalmaztatására nézve mind azon tökéletességekkel bírónak írják, a' mellyek fel-találhatának egy, Világot próbált nagy Státistában. — Más nap, *Helvétzia* felé folytatta útját. — Nem ment üres erfzénnyel; mert a' mint *Valenciennes*ből írták az ott lévő Kommiszszáriusok a' N. Gyüléséhez; oda érkezett ugyan *Valenciennes*be April. 6-dikán a' *Dümúrié'* keze alatt vólt kisebb Kaffza; de a' nagy Kaffzáról jókor gondot viselt *Dümúrié'*.

Hertzeg *Koburg'* Armadiájának, és az ezzel egyesült *Prusszus*, *Hollandus*, 's *Anglus*, és *Hannoveránus* Seregoftályoknak a' *Hollandiai* Közöns. Társaság ad ostrom-ágyúkat: hogy haszonra lehessen azt az időt is fordítani, mellyet különben várakozással kellett vólna tölteni, ha *Német* Ország-ból szállítottak vólna előbb által az ostromokhoz meg-kivántató ágyúk.

A' *Condéi* (Frantzia Királyi Véréből származott) Hertzeg' Serege, *Spirán* marsirozott kereltül April. 14-dikén. Ezen Sereg mintegy öt ezer ki-költözött Frantziákból áll, 's most újjonnan Tsáfsz. Kir. zsóldra vétetett-fel.

A' *Mayntzi* (*Moguntziai*) Frantzia Örizet tüzessen ki-tsapott April. 16-dikán is,
még

még pedig már ekkor a' Tsász. Kir. Sereg-Ofztályt, melly *Weiffenaunál* állott, vette tzélba; de nem érte-el tzéllyát, mert vesztéssel kéntelenítetett vissza-térni. A' lövöldözés által, meg-gyúladt *Weiffenau*, 's nagyobb része lángok' prédájává lett.

April. 19 kén költi *Frankfurti* tudósításokból azt olvassuk, hogy a' Frantziák újra bérontottak feles számmal a' *Zweybrückeni* (*Bipontumi*) földre; de vissza veretettek.

Az *Auszriai* szabad Seregből, 112 Legényeknek ki-tartására kötelezték magokat a' *Stiriaiak*, és már e' végre 11,235 forintok vagynak fel-ajánlva.

Az *Ostendai* ki-kötő helybe, Apr. 7 kén érkezett Anglus Hajós-Kapitány *Frafer*, néhány hajókkal, mellyeken Anglus Katonák voltak. Ezeket, a' B. *Mylius*' kormányozása alatt lévő Ts. Kir. Őrizet nagy tilzettel fogadta. A' fő Strása-ház előtt lobogtak az egyesült Hatalmasságok' zászlóik. Mellettek szemléltetett ezeknek a' Fr. zászló is, de fekete fátyollal bé-vonva. — Minekutánna el-énekeltetett volna a' *Te Deum*: meg-vendégelte a' Magisztrátus a' Tsász. Kir., és Anglus Tiszteket. Estve, ki-világosított az egész Város.

Szárdiria Szigetének fő Városából — *Cagliáriból* — úgy irták Mártzius' 22-dikén, hogy még akkor se hagyták-el a' Frantziák *S-Pietro*, és *Antioco* nevü Szigetjeit a' Szárd. Királynak. Az elsőben 400, a' másikkban pedig 500 Frantziák tartózkodtak, igen keményen bé-sántzolva. Egy fregátjok, és egynehány kissebb hajójaik is voltak. —

Alad.

Maddalena nevü *Szárdirniai* Szigetnek is izereznek nyúghatatatlanságot hébe korba a' Frantzia rabló hajók. De a' Szárdirniai rabló hajók is szemmel tartják a' Frantziának minden mozdulásait, és már sok hajóikat ei is vették, mellyek a' napkeleti tengerrel szándékoztak a' *Marsiliai* ki-kötő helybe.

A' Közép-tengeren, *Szárdirnia* Szigetével egy lineában fekszik *Korszika*. Ez eddig, Frantzia Országhoz tartozott; hanem most kétséges: ha vallyon meg-marad-e Frantzia Országánál, avagy nem? mert *Paoli* Generál, a' kire nagyon hallgatnak a' *Korszikaik*, tellyességgel nem Barátja a' Frantzia N. Gyűlésnek; 's innen vagyon, hogy *Korszikában* alig tudják nevezni a' Frantzia Törvényeket. Értésre esvén ezen dolog a' Fr. N. Gyűlésnek, Kommisszariusokat indított *Korszikká* fegyveres erővel, hogy fogatná-
el *Paoli* Generálist; de a' mint Apr. 3 dikán irták *Livornóból*, tellyes meg-határozással vagynak a' fő Városiak — *Bastiaiak* — hogy se a' Kommisszariusokat, se a' Fran. Seregeket meg ne engedjék ki-szállani a' partra; és úgy látzik, hogy kézsőbbek az egész Sziget' Lakosai idegen Hatalmasság alá adni magokat, mint a' N. Gyűléstől függeni.

Londonban nem tudatott vólt még April. 6-dikán, ha vallyon szállott-e ki már akkor valamelly *Anglus* hajos Sereg tengerre; hanem az eránt minden nap érkezek oda tudósítások (mint irták az említett napon), hogy az *Anglus Káperek* (rabló hajók) dere-

őrekkassan el-járnak kötelességekben: hordják-bé a' sok kereskedő Frantzia hajókat, és kápareket az Anglus ki-kötő helyekbe.

Londonba azt izente az Grosz Tsászárné, hogy maga rélzéről tiz öreg hajókat küld a' Frantziák ellen.

Az Angliai ki-kötő helyekben le-tartóztatattak néhány Dániai, és Amerikai gabonás hajók, mivel gyanúság volt felőlök, hogy Frantzia Országba szándékoznak.

A' Frantzia Országok, és az egyesült Hatalmasságok közti folyó hadra nézve, állandóul meg fogja tartani Svéd Ország, az újjabb tudósítások szerént, a' neutralitást (rélzre nem hajlást.)

Kurnfer Vezérünknek a' Landau Kom-mendánsal tartott beszéllgetését, környül-állásosan elő-adtuk közelebbi Levelünkben. Ezen elő-adáshoz járulhat tördalékul, hogy midőn a' Kom-mendáns vissza indult Landau felé, egy a' kísérei közzül utánnok kiáltott a' miéinknek: *Adieu! notre General ne sera pas Dumourier.* (Isten hozzátok! a' mi Gene-rálisunk nem lesz Dümúrié.

A' Nápolyi Udvar, hadi lábra állítatja, mind a' szárazon, mind a' tengeren, a' ma-ga Seregeit. Oka ezen intézetnek az, mert hírül vitetett Nápolyba, hogy a' Korszikai ki-kötő helyben le tartóztatják a' Frantziák a' Nápolyi hajókat. — A' Nápoly Városában lévő Frantzia Követ Makau sokszor kért már engedelmet, hadd' mehesse vissza Fr. Országba: de nem bortsáttatott azért, hogy zálogul szolgálhasson azon Nápolyiakért, a'

kik Fr. Országban tartózkodnak. — Hogy valamély izgágát ne szerezzenek *Nápoly* Országban, az ott feles számmal találtató Frantziák: lassan lassan mind el-fogatnak, 's tömlötzökbe záratnak.

Pedemontziumban lévő Hadi Vezérünk sajnálkozva irta *Bétsbe*, a' mint értjük, hogy *Hg Koburg'*, és *Gr. Vurmser'* győzelmeknek számát nem nevelheti még most maga részéről, mivel *Olafz* Orzágnak hegyes részeit még jó darab ideig hó fogja fedni.

Frantzia Ország.

Az *Alsó-Ligerisi* Ország Ofztályból olly Tudósítást vett Apr. 8-dikán a' Nemzet-Gyűlése, hogy még ott igen erőssek a' pártosok; hanem tsak ugyan vagon reménység, hogy rövid időn meg fognak egészen győzettetni.

A' hintós, és hátas lovakat is el szedik *Párisban*; hogy a' *Közjóra* ügyelő Deputáziónak azon Határozása, mentül elébb végre bajtathasson, melly szerént *Páris* Városától kezdve az *Armádiák* tanyájokig, minden negyedik mértföldnyire szállító Posták állittattak fel.

Halállal fenyegette meg a' N.Gy. az ollyatén Gáncrálítt, a' ki alkuba erefzkedne addig az ellenséggel: míg ez, meg nem esmérí Fr. Orzágot *Szabad Közönséges Társaságnak*. Igyekezik is erre reá birni a' külső Hatalmalságokat a' N. Gy. egy végzése által, mellyben újra erősíti már moit (a' mit másszor is fogadott: de tellyelséggel meg nem tartott) hogy t. i. más Országok' belső igazgatásába magát nem avatlyá.

Cu.

Custine, egy levelet bocsátott Apr. 10-dike' táján a' N. Gy. hez, mellyben nagyon vádolja rossz rendelkezéseiért a' most *Mástrichtban* ülő Had-Ministert *Börnönvilyt*; a' *Szabaudiai* Vezért *Kellermannt*, még most is Haza-árulónak nevezi. Azt írja továbbá, hogy ő egy jó eszközt itél a' Fr. Közönséges Társaságnak meg szabadítására, és azt közli a' Bátorságra ügyelő Deputátzióval. Ha helybe nem hagyja azt a' N. Gy. úgy ő le telzi a' Vezérséget.

Elegyes Tudósítások.

A' Vormsi vólt Klubisták már most az oda való Várat seprik. A' Sereg' vezető, *Henninger* Asszonyosság. Hogy nagyobb örömmel láthassanak munkájokhoz: a' *Mársziliai* dal fuvatatott el nékik.

A' *Berlini* Újságnak, Apr. 13-dikán költt darabjában egy Királyi Jelentés jött ki, melly szerént *Dántzig* és *Thorn* Városai, egy darab környékekkel együtt a' Prussziai Birodalomhoz fognak ezenül tartozni.

A' második Öttse nehai Fel. 17-dik *Lajos* Frantzia Királynak — az úgy nevezett *Artésiai* (*Artois*) Gróf — *Pétorsburgba* ment 14 napra, a' hol csak *incognito* akart mutatni minden tzeremonia nélkül: de a' Tsászárné szembe tűnő Királyi módra fogadta.

Karsóbból irták April. 11-dikén, hogy *Lengyel* Országban minden ott lévő *Frantziáknak* meg kellett esküdni három helek alatt; a' kik nem akarták ezt tselekedni, el-fogattak, 's ki-vitettek az Ország' határain ki.

kivül. A' számokra készített esküvés' formája következő:

„Esküszöm a' Mindenható Istenre, hogy én a' Lengyel Közös. Társasághoz, és felső Hatalmassághoz mindenkor hív maradok; esküszöm, hogy én a' Frantzia Revolutzió' Barátival, a' Jakobinusok' Klúbjával, és tzimborás társaikkal soha egyet nem érintetem, 's nem leveleztem. Ezt most se tselekízem, 's ezután se fogom tselekedni. Inkább igérem, hogy ha valakiről észrevenném, hogy akármi módon a' Jakobinusokkal tart: azt a' Magifirátusnak bé fogom adni. Isten engem úgy segéllyen.“

A' közelébb meg - hólt Tseh Orzági Primás', és Prágai Ersek' Kasszájában 30 ezer forintok; / a' mindég magánál tartott skatulyájában pedig két száz ezer aranyok találtattak.

A' ki-költözött Frantziák közzül sokan kezdtek bé-fórni mindenfelől *Austriai Belgyiomba*, Mártzius' végén, és Aprilis' elein; minekokáért olly rendelést tétetett közönségessé Hg Koburg April. 3 kán, hogy minden Frantzia Emigránsok, a' kik tsak most érkeztek *Belgyiomba*, tüstént el-takarodjanak, 's ott várják békességes türéssel dolgaiknak ki menetelét, a' hol menedék-helyet találnak magoknak.

Küldjük az I és K betűkkel jegyzett két árkusokat, a' magokat későbben jelentett Előfizető Urak' számokra. Az Ll betűkkel jegyzett Újság árkussal egy Toldalék árkust küldötünk vólt Apr. 19-dikén.

T Ó L D A L É K

A' *Magyar Hírmondónak*, Április' 30 - dik napján, 1793-ban költt árkusához.

Buffzün *) Mártziusnak 30-dik napján. Közlöm az Urakkal Nagy Erdemü *Dévay* Úrnak, *Eszterházy Magyar Lovas Regiment* Vitéz *Obersterének*, ezen hónapnak 24-dik napján *Fő Hadi Vezér Coburg* Ő Her. hez intézett Jelentését (*Relátzióját*), hogy annak hatsak summáját-is *Magyar Hírmondójokba* iktassák, 's az által kedves Hazánk fiainak több ütközetekben nyertt győzedelmeiről bizonytságot tehessenek, melly is így következik:

„ Igaz ugyan, hogy ezen kormányom alatt lévő még eddig *Eszterházy* nevet viselő Magyar Lovas Reg. nek vitéz tetteiről szólló bizonytsákok között az leg hathatófabb, hogy Maga Hertzegséged közönségesen jelen vólt a' leg veszedelmesebb ütközetekben-is; és hogy *Károly* Fő H., a' mi kegyes Urunk, 's az Előljáró Seregnék (*Avant Garde*) Vezére, eleitől fogva, többnyire nálunk tartózkodván, szemmel látott tanúja vólt azoknak, és különös Szószóllója is Hertzegséged előtt:

Q q

de

*) *Bouffu kis Város Ausztriai Német-Alföldön, Monzshoz egy mértföldnyire fekszik, ugyan annyira esik a' Frantzia szélekhez is.*

de tiszti hivatalom úgy hozza magával; hogy Hertzegségednek már ez előtt bé nyújtott Jelentésemben meg nevezett — magokat meg különböztető Individuumok mellett, ezeket is, kik Mártyziusnak 15-dikétől fogva, főképpen 18-dik, 19-dik és 22-dik napjain tartott véres ütközetekben, nem csak meg különböztették magokat, hanem az egész verekedésnek szerentsés ki menételét is előközlötték, Hertzegséged kegyes Reflexiójába ajánljam mély alázatosággal, esedezvén azért tovább-is, hogy meg érdemlett jutalmokat Hertzegségednek hathatós pártfogása által meg nyerhessék. “

„ Midőn tehát Mártyziusnak 15-dikén Hertzegséged parantsolatjából el indultam Szent Tronból, hogy *Tirlemontból* *) ki verjem az ott vólt 3200 emberből álló őrző Seregét azon nagy Frantzia Tábornak, melly *Tirlemont* Várossán túl feküdt *Kumptich* helységén felett a’ hegyeken; azért t. i., hogy Mártyziusnak 16-dikán minden akadály nélkül meg szállhassa Armádiánk a’ ki rendelt tábort a’ *Hougardi* **) partokon, a’ Frantzia Tábornak ellenében: jóllehet a’ Frantziák igen erősen védelmezték is magokat, mégis ki-hajtottuk őket azon Városhól, dél tájban, *Bránovátzky*, a’ Hadi mesterségben próbált Májor *Urak* bölts rendelkezései által

*) *Tirlemont Város* *Brabantziban*, 5 mértföldnyire *Brüsszel Városához*.

**) *Hougarde fél mértföldnyire esik Tirlemont-hoz*, a’ *Gete mentében*.

által; nem különben a' lovas ágyuknál szüntelen velem volt *Sz. József* Pattantyus Fő Hadnagynak helyes lövései, és 3 *Észterházy*, 3 *Hulánus* Svadronok derék magok viseletek által. Azután szélső őrizeteimet (*Vorposten*) ki rakadtam túl *Tirlemont* Városán egy fél órával. De másnap (Mártziusnak 16. dikán) virradóra, mint ebbéli Jelentésemet meg tettem, nagy erővel meg támadott az ellenség, úgy, hogy kényszerítettem oda hagyni *Tirlemont* Várossát, dél előtt 10 óra tájban, és a' *Hakedhoveni* partokon meg alapodni, melly *Tirlemont*hoz fél órányira vagyon. A' 20 ezer emberből álló ellenséggel, melly ellen hasonló erejű Sereget állítatott *Hertzegség* a' jó helynek meg tartására nézve, egész éjjel hartzoltunk, és ágyuztunk, 's a' helyet szerentséfen meg is tartottuk. Ezen alkalmatossággal különösen ki jegyezték magokat a' szárnyonon vitézkedő *Vodnyánsky*, és *Gr. Wallenstein* *Hulánus* Kapitányok, *Kontner Mihály* Strá'sa *Mesterek*kel együtt; azután a' *Mihálovits* szabad Seregebéli *Petrovits* Kapitány Úr és az *Észterházy* Huszárok között *Zombory* Kapitány Svadronja, mellyet *Báró Szentkereszty* Májor Úr vezetett, és vele az ellenség számos lovassai között fok í z b e n nagy károkat tett. "

„ *Mártziusnak* 18. dikán *) meg akarta keríteni az ellenség Armádiánknak jobb szárnyát.

---

*) *Ezen tsata egy része azon igen nevezetes ütközetnek, melly ezen a' napon esett a'*

nyát. Minden ki gondolható módokat megpróbáltunk az ellenek állásban, de az ellenség még is elé nyomult, és az egész *Sztáray* Reg. jét *Orszmail* nevű helységből (Sz. Tron, és Tirlémont között fekszik az Ország útján) vissza verte. Ez úttal a' fenn említett *Szmola* Fő Hadnagy oltalmazván a' *Sztáray*akat, ki mondhatatlan gyorsasággal töltette a' keze alatt lévő lovas ágyukat (*Cavallerie - Geschütz*) 's tsak hamar egymás után öt nagy ágyuit az ellenségnek megfeszítette, 's vonó lovait öfze lövöldözte. Hogy az ellenség mind a' faluban, 's körülette a' fok árkolások között, mind pedig végig az Ország útján iszonyú ágyuzásának oltalma alatt, szemünk láttára elébb élébb nyomódott, 's szárnyunkat már el-is hagyta
völ-

---

a' két ármádia között, a' mi részünkről Hg Coburg, az ellenkező Frantziák részéről pedig Dümurié vezérlések alatt. Itten a' mi jobb szárnyunk ellen, Miranda Generális vezette a' Frantziákat; de hogy ezeket, a' mint itt bőven elő van adva, vissza verték Magyaraink, az egész Frantzia Armádia hanyatlani kezdett. Ezen vissza verettetéseknek tulajdonítják magok a' jelen volt Frantzia Generálisok, hogy rajtunk nem győzedelmeskedhettek. Mi is itt nyert győzedelmünknek tulajdonítjuk azt, hogy tsak hamar azután egész Ausztriai Német Alföldöt vissza vettük a' Frantziáktól.

az ellenségnek szándékát meg előzték, 's rajtok szerentséfen győzedelmeskedtek.

„Másnap (Márcz. 19-dikén) viradóra újj próbát tett az ellenség, 's Gróf *Benyovszky* Feld Marsal-Lieutenant Úr Ö. Exzellenziája, tölemjobbról lévő Seregét igyekezett bé keríteni, 's azt sűrű ágyú lövésekkel meg is támadta: egyfzersmind elianünk is indulván, magát a' *Vilmerfszumi* hegyre vette (melly *Tirlemont*, és *Orszmail* talu között fekszik) Eleget lövöldözött *Szmola* Fő Hadnagy minden ágyuiból, 's azokkal az ellenség lövéseit mindenkor meg is előzte, és főképp' a' lovassaikban iszonyu nagy kárt tett; de még is azon hegyről tellyeséggel nem akart el távozni. Midőn tehát láttam volna, hogy gyalog bataliomaink síp dob szóval közelgetnek segítségünkre, fogtam jelen lévő hat Svadronjaimat, 's a' hegy felé vettem utamat, 's észre vévén az ellenség mozdulásából, hogy benünket meg várni éppen nem szándékozna, ámbár szüntelen ágyuzott is reánk, sebes vágtaiva rajta hajtottam, a' hol is a' hegynek tulsó oldalán lévő batériájából, nevezetes károkat okozott közöttünk kartáts lövéseivel. Ezen alkalmatossággal különösen ki-jegyzték magagokat vitézsegek által mind az érdemes Stábális Uraink, mind minnyájan a' Fő Tisztek, alatta való Katonáikkal együtt. Itten Tisztekből vesztességünk nem vólt, kivévén, hogy egynehánynak lovaik agyon lövettettek, vagy sebbe estek. De a' tegnapi ütközet csak hamar meg fosztott benün

nünket egynehány érdemes Tisztektől, úgy-
mint: *Zombori* Kapitánynak a' bal lábát,
térden alól az ágyú golyóbis egészen el sza-
kaszította; *Gyóltz* Kapitány, midőn a' gyalog-
ság közzé vágta volna magát, agyon löve-
tett; *Leper* Kapitány sebbe esett (contusiót
kapott) 's lovát el vesztette; *Endrődy* Kapi-
tány az ellenség torkában, egy posványos
árokba egynehányad magával lovastól egy-
gyütt meg bukott, 's jobb lábát nagyon meg
sértette: de mivel *Gr. Sztáray* Reg. je, nagy
érdemű *Gruber* Oberster Úr vezérlése alatt
sebes lépésekkel utánnunk nyomódott, lo-
vát a' Kapitánynak fel fogták, 's maga éle-
tét nagy veszedelemmel meg mentette; *Er-
man* Hadnagy jobb térdén lövést kapott, 's
lova agyon löve t e t t; nem különben *Be-
nyitzky* Hadnagy is paripáját szúrások, 's
lövések által el vesztette; *Volff* Hadnagy a'
bal kezén egy vágást kapott. “

„ Minekutánna az ellenséget erről a'
tájról egész *Tirlemonton* túl hajtottuk volna,
Lovánium (Löven) Várossa mellett fekvő he-
gyekbe, és erdőkbe, 's harasztos falukba
vette magát, 's ott magát jó formán meg
erősítette. Noha pedig ezen vidéket a' ter-
mész is védelmező helynek formálta; még is
Mártziusnak 22. dikén, alattam lévő Ma-
gyar Granatérosfainkkal, 's egynehány Bata-
lionokkal együtt, sok erőszakos küzködések
után ki vertük. Az én Osztályom (Divisióm),
mellyet mingyárt eleitől fogva a' gyalog-
ságnak segítségére helyhez tettem, mind az
ellenségnek szüntelen való ágyuzását hideg
vérrel ki-állotta, mind pedig az erdőkön,

és

és harasztokon (tseréken) kérésztül vágatott; 's az ellenséget nagy veszteséggel vissza szorította. Ez alatt Gróf Forgáts Kapitány az Ország útján sebesen nyomuló lovasait 's gyalogait az ellenségnek hirtelen meg támadta, 's olly rémulésbe hozta őket, hogy a' Gyalogsága ölfize keveredvén, fegyverét el hánta, 's sebes szaladásnak adta magát. Ekképpen az ellenség minden felől üzettetvén, egész Lovániumig meg se állott; sőt még ezen Városból is ki költözött azon éjtzaka, a' mint Gr. Gyulay Kapitány Jelentése tartja, kit kísérelül utánnok küldtem egy Granatéros osztállyal (Divisió) és egynehány lovasokkal. Lovániumba érvén magam is, jó 's bölts rendeléseit tapasztaltam Kapitány Úrnak; mert nagy hamarsággal a' Város kapuit népeivel meg rakta, a' Városban elszéllyedett **F r a n t z i a** Katonákat számos Tiszteivel együtt meg fogattatta, magazinomokhoz Strá sákat rendelt 's a' Városnépének meg nem engedte, hogy azokat el pusztítsák, 's el hordják, mint málszor tselekedtek. Ezen hosszas ütközetben a' fenn említett Tiszt Urakon kívül különösen ki mutatták magokat, bölts rendeléseik által, B. Szentkereszty és Vajna Májor Urak, az egész Sztáray Reg. mellynek egyik Májora Malovetz Úr, sok Tiszteivel együtt, több sebeket kapott a' harasztokban. Ugyan ezen harasztokban sok Granatérosaink, és Sztárayak vagy főbe, vagy melybe lövettek, vagy karjokon sebeket kaptak. Különösen ki jegyezték magokat Leper és Cronberg Kapitányok, Metséry Dáriel Fő Hadnagy, és Metséry Jó'sef, Radits, Benyitzky Al-hadnagyok; kiket mind egytetemben Herzségseged kegyelmébe alázatosan alánjom, mind igazán hadakozó, és Ő Felsége javát minden alkalmatosságokban gyarapító érdemes Tiszt Urakat. Lovániumban Mártziusnak 24-dik napján 1793-dik Esztend. ben. "

Az Utól-írást (Postscriptum) közöljük a' jövő Postán.